

Evlilik Uyumunun Gebeliğin Son Üç Ayında Yaşanan Depresyona Etkisi

Özüm Bilgen¹

Uğur Tekin²

Öz

Çalışma gebelik döneminin son üç ayında yani üçüncü trimesteri içinde bulunan anne adayları yüz katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Gebelik sürecinde sosyal destek unsurları anne için en önemli motivasyon kaynağıdır. Sosyal destek en yakında olan eş ile başlar, eşler arası uyum ne kadar kuvvetliyse sosyal destek de o kadar destekleyicidir. Yüz gönüllü anne adayının katıldığı araştırma da ölçek olarak, Boratav Depresyon Ölçeği, Evlilik Uyum Ölçeği ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçları Spss 22 programı ile hesaplanmıştır. Çıkan verilerde depresyon skorları ve evlilik uyum skorları arasında kolerasyon değeri 0,001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Depresyon skoru arttıkça evlilik uyum skoru düşmekte, evlilik uyum skoru arttıkça depresyon skoru düşmektedir. Demografik veriler göz önüne alındığında evlilik uyumu ve depresyon skorları açısından geçmiş doğum deneyimlerinin anlamlı bir farklılığı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim durumları ve gelir grupları açısından incelendiğinde; eğitim durumu, gelir durumunun evlilik uyum skorları ile ilişkisi pozitif olarak bulunmuştur. Gelir düzeyi ve eğitim düzeyi arttıkça evlilik uyum skoru artmakta, depresyon skoru ise azalmaktadır. Bulunan veriler ışığında normal zamanda ihtiyaç duyulan aile danışmanlığı alanın gebelik döneminde de önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Evlilik Doyumu, Depresyon

Atıf İçin / For Citation: Bilgen, Ö ve Tekin, U. (2020). Evlilik Uyumunun Gebeliğin Son Üç Ayında Yaşanan Depresyona Etkisi. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi – USBED Cilt 2, Sayı 2, 138-153. <https://dergipark.org.tr/pub/usbed>

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi
Gönderilme Tarihi / Submission Date: 28.08.2019
Kabul Tarihi / Accepted Date: 07.04.2020

¹Uzman Çocuk Gelişimci Aile Danışmanı, İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye. E-mail: ozumbilgen@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-0340-9031

² Prof. Dr, İstanbul Kent Üniversitesi, Türkiye. Email: ugur.tekin@kent.edu.tr, ORCID: 000-0002-5390-8552

Marriage Satisfaction In The last Three Months Of Pregnancy The Effect On Depression

Abstract

The study was carried out with a hundred participants in the last trimester of pregnancy. Pregnancy is an exciting process for every woman, but also leads to a change and a stressful process. In this process, social support element sare the most important source of motivation for the mother. Social support starts with spouse, and social support also in creases as the harmony between spouses increases. The hypothesis is that depression rate would be low in pregnant women with high marital adjustment. Demographic information and depression scores and marital adjustment levels were also examined. In the study, which was attended by one hundred participants, Boratav Depression Scale, Marriage Adjustment Scale and demographic information form were used. Research results were calculated by using SPSS 22 software. A negative correlation was found between depression scores and marital adjustment levels. As the depression score increases, the marital adjustment level decreases and the depression score decreases as the marriage adjustment level in creases. Considering the demographic data, it was concluded that there was no significant difference between the previous birth experiences and marital adjustment and depression levels. Interm of educational status and in come groups; There lationship between education status, in come status and marital adjustment levels was found to be positive. As the in come level and education level increase, the marriage adjustment level in creases and the depression score decreases.

Key Words: Pregnancy, Marital Satisfaction, Depression

GİRİŞ

Gebelik dönemi her çift için değişimi ifade eden dönemdir. Bu dönemde gebe kadında ruhsal, fiziksel, duygusal ve hormonal birçok değişiklik görülür. Bu değişiklikler gebelik sürecinde birçok olumsuz duygu, davranış ve ruhsal değişikliğe neden olur. Negatif yönden ilerleyen ruhsal değişimin en yoğun olduğu dönem gebeliğin üçüncü trimesteridir. Bu dönemde anksiyete ve depresyona ilişkin belirtiler üst düzeye ulaşır. Doğum sürecine, bebeğin sağlığına, postpartuma ve aile içi rollerin dengelenememesine ilişkin kaygılar bu dönemde ortaya çıkar. Gebelik dönemi bir geçiş dönemi olmakla beraber bu dönemde eşler arasındaki uyum oldukça önem kazanır. Gebeliğin baskısı içinde eşinden destek görmeyi bekleyen gebe eş, beklediği desteği göremediğinde anksiyete düzeyi artar buna rağmen; eş ve sosyal çevre desteği psikososyal açıdan daha rahat bir gebelik süreci geçirilmesine olanak sağlar(Karataylı, 2007).

Depresyon; duygusal alanda çöküş, ilgi, istek kaybı, yoğun karamsarlık; fiziksel alanda yavaş davranış, iştah değişikliği, uyku bozukluğu gibi işlevlerde

bozulmaların görüldüğü geniş yelpazeli bir psikolojik hastalıktır. Yaygınlık oranı yüksek olmakla beraber, tanı konulmasında güçlükler yaşanmakta bu da depresyonun önemini arttırmaktadır (Kaya&Kaya, 2007).

Evlilik uyumu; eşlerin evlilik birliği içinde birbirlerinden beklediği görev, sorumluluk ve duygusal yaklaşımların gerçekleşmesi sonucu eşlerin evlilikten mutlu olma şekilleridir. Yapılan çalışmalara göre evlilik uyumunu etkileyen faktörler, algılanan eşler arası destek, cinsel hayattan haz alma ve eğitim seviyesi olarak belirlenmiştir (Çağ&Yıldırım,2013).

Bu çalışmada ‘evlilik uyumunun gebeliğin son üç ayında yaşanan depresyona etkisi’ araştırılmıştır. Yapılan çalışmada amaç gebeliğin son üç ayında; depresyon ve evlilik uyumu ilişkisini incelemektir. Bu ilişki incelenirken demografik bilgilerde değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Yapılan çalışmaya gebelik döneminin üçüncü trimesterinde olan, Kırklareli il sınırı içinde yaşayan, evli 100 kadın katılmıştır. Katılımcı şartı; gebeliğin son üç ayı içinde olmak ve evli olmak olarak belirlenmiştir. Kolay durum örnekleme kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen sonuçların farklı değişkenlere göre dağılımlarına da bakılmıştır. İlk olarak evlilik uyumu ve depresyon skorları incelenmiş ardından demografik bilgi formunda bulunan hane gelir durumu, eğitim durumu, geçmiş doğum deneyimi bilgileri depresyon skorları ve evlilik uyumuna bağlı olarak incelenmiştir.

Yapılan çalışmada Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ), Boratav Depresyon Tarama Ölçeği ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen evlilik uyum ölçeği, evliliğin niteliğini ölçen 15 maddelik bir ölçektir. EUÖ’deki puanlar uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artmaktadır. Ölçeğin en düşük uyum puanı 2, en yüksek uyum puanı 158 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin orijinalinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yapıldığı örneklem birbiri

ile evli olmayan 118 evli erkek ve 118 evli kadından oluşmuştur. Geçerlik çalışması için boşanmış, ayrı yaşayan ya da evlilik terapisi gören 22 erkek ve 26 kadın ile yakınları tarafından uyumlu olarak tanımlanan 48 kişinin uyum puanları karşılaştırılmıştır. Ölçeğin uyumlu ve uyumsuz grubu anlamlı olarak ayırt ettiği gözlemlenmiştir. Klinik görüşmeler sonucu, uyumsuz olarak belirlenen grubun sadece % 17'si, uyumlu grubun ise % 96'sı evlilik uyumunu ifade eden 100 ve üzeri puan almışlardır. Cronbach alfa katsayılarının .82.96 arasında değiştiği ve bileşenlerin iç tutarlılığa sahip olduğu ifade edilebilir(Çelik, 2006).

Boratav Depresyon Tarama Ölçeği (Bordepta): "Evet-Hayır" biçiminde yanıt vermeyi gerektiren kapalı uçlu soru biçiminde 16 madde içermektedir. Ölçeğin hesaplanmasında maddelerin 10 tanesi düz (1, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16. maddeler); 6 tanesi ters maddelerden (2, 3, 6, 10, 12 ve 13. maddeler) oluşmaktadır. En düşük puan 0, en yüksek puan 16'dır. Okuryazar olmayanlara sözlü olarak uygulanabilmesi düşünülerek tasarlanmıştır.Yapılan iç tutarlılık analizinde 0,9005 Cronbach alfa değeri elde edilmiştir. (Boratav, 2003:172-183) Demografik bilgi formunda ise doğum geçmişi, hane içi maddi geliri, yaşı ve eğitim düzeyi sorulmuştur. Kırklareli sınırları içinde yaşayan gebeliğinin son üç ayı içinde olan kadınların gönüllü katılımı ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Veri analizi kısmında SPSS_22 veri analizi programı ile veriler analiz edilmiştir.

BULGULAR**Tablo 1.****Kullanılan Ölçeklere Ait Tanımlayıcı Analiz Tablosu**

	N	Dağılım Aralığı	Minimum	Maksimum	Anlamlılık Düzeyi	Standart Sapma
1=İlkokul, 2=Ortaokul, 3=Lise, 4=Üniversite, 5=Lisansüstü	100	4	1	5	3.49	.859
1= Düşük, 2= Orta, 3= Yüksek	100	2	1	3	2.02	.492
Yaş	100	22	20	42	30.48	5.026
Toplam Depresyon Skoru	100	16	0	16	6.47	4.059
Toplam Evlilik Uyumu Skoru	100	52	9	61	42.68	11.929

Yapılan çalışmada maksimum eğitim düzeyi lisans üstü olan katılımcılar varken minimum ilkokul mezunu katılımcılar mevcuttur. Katılımcıların %4'ü ilkokul mezunu, %6'sı ortaokul mezunu, %33'ü lise mezunu, %51'i üniversite mezunu, %6'sı lisans üstü mezundur. Katılımcıların %11'i düşük gelir durumuna sahipken, %76'sı orta gelir durumuna sahiptir, %13'ü ise yüksek gelir grubundadır. Gelir grupları ayrılırken asgari ücret baz alınmış, asgari ücret düzeyinde tek maaş ile geçinen aile düşük gelir grubu olarak tanımlanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların maksimum yaşı kırk iki, minimum yaşı ise yirmidir. Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ortalaması 30.48'dir. Boratav depresyon ölçeğinden

edinilen verilere göre maksimum 16 puana sahip katılımcı bulunurken, minimum 0 puana sahip katılımcı bulunmaktadır. Cumhur Boratav'ın hazırladığı 'Boratav Depresyon Tarama Ölçeği (Bordepda): Epidemiyolojik Çalışmalar ve Birinci Basamak Sağlık Hizmetinde Depresyonu Tanımaya Duyarlı Bir Ölçek' adlı çalışmadaki veriler baz alınarak; Boratav Depresyon ölçeğinin kesme puanı 6,5 olarak alınmıştır. Ölçeğin ortalama puanı araştırma sonucunda 6.47 bulunmuştur. Yine Evlilik Uyum Ölçeğine göre maksimum sonuç 61 puan iken, minimum sonuç 9 puan olarak hesaplanmıştır. Evlilik uyum ölçeğinde de geçerlilik güvenilirlik çalışmasında belirlenen 43 kesme puanı baz alınarak değerlendirilmiş, ölçeğin ortalama puanı 42.68 bulunmuştur.

Tablo 2.

Depresyon ve Evlilik Uyum Skorlarına İlişkin Korelasyon Tablosu.

			Bordepda Depresyon Skoru	Evlilik Skoru	Uyumu
Bordepda Skoru	Depresyon	Pearson korelasyon	1	-.725**	
		Anlamlılık Düzeyi		.000	
		Katılımcı Sayısı	100	100	
Evlilik Uyum Skoru	Depresyon	Pearson Korelasyon	-.725**	1	
		Anlamlılık Düzeyi	.000		
		Katılımcı Sayısı	100	100	

**Korelasyon 0,001 Düzeyinde anlamlıdır.

Yapılan çalışmada depresyon ve evlilik uyumu skorlarına ilişkin korelasyon düzeyi 0,001'dir ve anlamlıdır. Değişkenlerden her ikisinin de korelasyon değeri -1'e yakındır bu nedenle iki değişken arasında ters yönde ilişki bulunmuştur.

Tablo 3.**Gelir Dağılımlarına Göre Depresyon Skorlarına İlişkin ANOVA Tablosu.**

	KT	Sd	KO	f	P
Gruplar Arası	531.806	2	265.903	23.467	.000
Gruplar İçi	1099.104	97	11.331		
Toplam	1630.910	99			

Ortalama depresyon skorunun gelir gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmak için ANOVA testi uygulanmış olup test sonucu Tablo 3.'deki gibidir. %95 güven aralığında $f(23.467)$, P değeri ise .000 olarak bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan grubun depresyon skoru ortalaması 12.64, orta gelir düzeyine sahip grubun depresyon skoru ortalaması 6.05, yüksek gelir düzeyine sahip grubun depresyon skoru ortalaması 3.69 ve tüm gelir gruplarının depresyon skoru ortalaması 6.47 bulunmuştur. Bu veriler bize göstermektedir ki, düşük gelir grubuna sahip grubun depresyon düzeyi diğer gelir gruplarına göre daha yüksektir. Yüksek gelir grubuna sahip grubun depresyon düzeyi en düşük grup olması, orta gelir düzeyine sahip grubun depresyon ortalamasının da ortada yer aldığını göstermektedir. Ayrıca grupların depresyon skoru ortalamaları arasında hemen hemen iki katlık bir oran bulunmaktadır.

Tablo 4.**Gelir Gruplarına Bağlı Depresyon Skoru Dağılımı Çapraz Tablo.**

	Depresyon yok: 0	Depresyon var: 1	toplam
Düşükgelir grubu	1	10	11
Orta gelir grubu	49	27	76
Yüksekgelir grubu	10	3	13
Toplam	60	40	100

Tablo 4.'de verilen verilere göre, düşük gelir grubunda bulunan katılımcıların onunda depresyon görülürken birinde görülmemektedir. Yine orta gelir düzeyine sahip yetmiş altı katılımcının yirmi yedisinde depresyon skoru 6,5'in üzerinde iken kırk dokuzunda bu skor kesim noktasının altındadır. Yüksek gelir grubuna sahip on üç katılımcıya bakıldığında üç katılımcı Bordepta kesme noktası olan 6,5'in üzerinde kalıp depresyon belirtileri gösterirken; onu depresyon belirtisi göstermemektedir. Gelir gruplarına göre depresyon dağılımı yüz katılımcının

kırkında depresyon belirtileri güçlü bir şekilde görülürken, altmış katılımcıda bu depresyon belirtileri düşük düzeydedir.

Tablo 5.

Evlilik Uyum Skorunun Gelir Gruplarına İlişkin ANOVA Tablosu.

	KT	Sd	KO	F	P
Gruplar arası	4383.612	2	2191.806	21.909	.000
Gruplar içi	9704.148	97	100.043		
Toplam	14087.760	99			

Tablo 5.'de evlilik uyumu skorunun gelir grubuna göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmak için ANOVA testine bakılmıştır. %95 güven aralığında $F(21.9)$, $Sig(.000)$ bulunmuştur. Katılımcıların %11'i düşük gelir grubuna dahil, %76'sı orta gelir grubuna dahil, %13'ü yüksek gelir grubuna dahildir. Evlilik uyum ölçeği ölçeğin geçerlilik güvenilirlik çalışmasında belirtildiği gibi 43 puan kesim noktası alınarak hesaplanmıştır. Bu nedenle düşük gelir grubunda bulunan gebeliğin üçüncü trimesterindeki katılımcıların ortalama evlilik uyum skoru 25.27 puan bulunmuştur, bu sonuç 43 puan kesim baz alındığında evlilik uyum ölçeği çerçevesinde oldukça düşük kalmaktadır. Orta gelir grubuna dâhil olan gebeliğin üçüncü trimesterinde bulunan katılımcıların evlilik uyum skoru 43.72 puan olarak bulunmuştur. Çıkan sonuçlar gelir durumuyla evlilik uyum skorunun paralel olduğunu göstermektedir. Gelir grubu arttıkça evlilik uyumu skoru da artmaktadır. Yüz katılımcıyla yapılan çalışmada toplam evlilik uyum skoru bakıldığında 42,68 puan bulunmuştur.

Eğitim seviyesi ve depresyon skoru üzerinde yapılan ANOVA testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlkokul düzeyi depresyon skoru ortalaması 11.250 olarak belirlenmiş, ortaokul düzeyi depresyon skoru ortalaması 8.833 olarak belirlenmiştir. Ortaokul düzeyi için yapılan Anova testinde P sayısı anlamsızdır yani ilkökul ve ortaokul düzeyinde bulunan katılımcılar arasında bir fark mevcutken bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Lise eğitim düzeyinde

bulunan grubun depresyon skor ortalaması 7.182 olarak bulunmuştur bu sonuç lise eğitim düzeyinde bulunan katılımcıların depresyon skorlarının ortalamasının ilkökul eğitim düzeyine sahip katılımcılardan 4.068 oranında daha az olduğunu göstermektedir. Lise düzeyine sahip katılımcıların depresyon ortalamaları ANOVA testine göre elde edilen P puanı 0,045 olarak bulunmuştur bu sonuç 0,050'den küçük olduğu için bu sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. Üniversite düzeyinde bulunan katılımcıların ilkökul düzeyi katılımcılarına göre depresyon skoru ortalamaları 5,387 daha azdır bu da üniversite düzeyi depresyon skoru ortalamasının 5,863 olduğunu göstermektedir. Yine ANOVA testine göre bulunan P değeri 0,007 olduğundan, 0,050den küçüktür bu nedenle çıkan sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. Lisansüstü eğitim düzeyi grubunda ise ilkökul eğitim düzeyi grubuna göre depresyon skoru 9,083 oranında daha azdır. Bu da demektir ki lisansüstü eğitim düzeyinde bulunan katılımcıların depresyon skoru ortalamaları 2,167'dir. ANOVA testi sonucuna göre bulunan P değeri 000 olarak bulunduğu için çıkan sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. Çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde eğitim düzeyi ve depresyon arasında ters bir etki söz konusudur. Eğitim düzeyi arttıkça depresyon skorunun düştüğü, eğitim düzeyi azaldıkça depresyon skorunun yükseldiği gözlemlenmiştir. (Tablo 6.)

Tablo 6.

Eğitim Durumu Ve Depresyon Skorlarına İlişkin Anova Tablosu.

	KT	Sd	KO	F	P
Regresyon	271.545	4	67.886	4.744	.002 ^b
Açıklanamayan Değişken	1359.365	95	14.309		
Toplam	1630.910	99			

a: Bağımlı Değişken: BortepdaSkoru

b: Bağımsız Değişken: İlkokul, Lisansüstü, Ortaokul, Lise, Üniversite

Tablo 7.'ye göre; beş eğitim düzeyi grubu oluşturulmuştur. Bu gruplar içinde sayısal döküm olarak 40 katılımcıda depresyon olduğu görülmüşken, 60 katılımcı

da depresyona ilişkin pozitif sonuç alınamamıştır. İlkokul düzeyinde dört katılımcıdan üçünde depresyon görülürken birinde depresyon görülmemektedir. Ortaokul da depresyon skoru yarı yarıya olarak belirlenmiştir. Katılan altı katılımcının üçünde depresyon görülürken üçünde depresyon görülmemektedir. Lise eğitim düzeyinde olan katılımcılarda ise otuz üç katılımcı katılmış olup, on dördünde depresyon görülmüş, on dokuzunda depresyon görülmemiştir. Üniversite eğitim düzeyine sahip elli bir katılımcının yirmisinde depresyon gözlemlenmişken, otuz birinde depresyon gözlemlenmemiştir. Yine altı katılımcı bulunan lisansüstü eğitim grubunda katılan altı katılımcının da depresyon belirtisine sahip olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 7.

Eğitim Düzeyleri ve Depresyon Skorlarına İlişkin Çapraz Tablo.

	Depresyon Belirlenmedi	Depresyon Belirlendi	Toplam
İlkokul	1	3	4
Ortaokul	3	3	6
Lise	19	14	33
Üniversite	31	20	51
Lisansüstü	6	0	6
Toplam	60	40	100

Tablo 8.
Eğitim Düzeyi ve Depresyon Skorlarına İlişkin ANOVA Tablosu.

	KT	Sd	KO	F	P
Regresyon	271.545	4	67.886	4.744	.002 ^b
Açıklanamayan Değişken	1359.365	95	14.309		
Toplam	1630.910	99			

a. Bağımlı Değişken: BordeptaSkoru

b. Bağımsız Değişken: İlkokul, Lisansüstü, Ortaokul, Lise, Üniversite

Tablo 9.
Eğitim Düzeyi ve Depresyon Düzeyine İlişkin Bağımlılık Testi Sonuçları.

	Standart Olmayan Katsayı		Standart Katsayı		95.0% Güven Aralığının		
	BordepdaSkoru	Ortalamanın Standart Hatası	Beta	t	P	Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit Değişken; İlkokul	11.250	1.891		5.94	.00	7.49	15.00
Ortaokul	-2.417	2.442	-.142	-	.32	-	2.431
Lise	-4.68	2.003	-.474	-	.04	-	-.092
Üniversite	-5.387	1.964	-.667	-	.00	-	-
Lisansüstü	-9.083	2.442	-.534	-	.00	-	-

Eğitim seviyesi ve evlilik uyumu skoru ANOVA ve Bağımlılık testlerinde anlamlı bir farklılık söz konusudur. Yine istatistik dökümü ilkokul düzeyi baz alınarak yapılmıştır. Çıkan sonuçlar %95 güven aralığında $F(9.084)$, P değeri .000 olarak bulunmuştur. İlkokul düzeyi evlilik uyumu skoru ortalaması 25.000 olarak bulunmuştur. Ortaokul düzeyi evlilik uyumu skoru ortalaması ilkokul düzeyi evlilik uyumu ortalamasından 10.333 oranında daha fazladır buna rağmen Bağımlılık Testine göre P değeri 126 olarak bulunmuştur, bu değer 0,050 den büyük olması istatistik olarak anlamlı bir farklılık yoktur dememizi sağlamaktadır.

Lise eğitim düzeyinde olan katılımcıların ilkokul eğitim düzeyinde bulunan katılımcılara göre evlilik uyumu skorları 13.515 oranında daha fazladır. Bağımlılık testine göre P değeri 016 olarak bulunmuştur ve bu değer istatistik olarak anlamlıdır.

Üniversite eğitim düzeyinde bulunan katılımcıların ilkokul eğitim düzeyinde bulunan katılımcılara göre evlilik uyumu skoru ortalaması 20.961 oranında daha fazladır. Ve istatistik olarak anlamlıdır.

Lisansüstü eğitim düzeyi grubunda bulunan katılımcıların ilkokul eğitim düzeyinde olan katılımcıların evlilik uyumu oranına göre evlilik uyum oranı 31.833 daha yüksektir. Bu da lisansüstü eğitim düzeyinde olan katılımcıların evlilik uyumları skoru oranın 56,833 değerinde olduğunu göstermektedir. Çıkan sonuçlarda eğitim düzeyine göre evlilik uyumu skoru paralel olarak hareket etmektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe evlilik uyumu da artmaktadır.

Tablo 10.

Eğitim Düzeylerine Bağlı Evlilik Uyum Skorlarına İlişkin ANOVA Testi.

	KT	Sd	KO	F	P
Regrasyon	3897.429	4	974.357	9.084	.000 ^b
AçıklanamayanHata	10190.331	95	107.267		
Toplam	14087.760	99			

a: Bağımlı Değişken: Evlilik Uyumu Skoru

b: Belirleyiciler: İlkokul, Lisansüstü, Ortaokul, Lise, Üniversite

Tablo 11.

Evlilik Uyumu Ve Eğitim Düzeylerine İlişkin Çapraz Tablo.

	DüşükEvlilikUyumu	YüksekEvlilikUyumu	Toplam
İlkokulMezunu	3	1	4
OrtaokulMezunu	4	2	6
LiseMezunu	17	16	33
ÜniversiteMezunu	14	37	51
LisansüstüMezun	0	6	6
Toplam	38	62	100

Tablo 10.'a göre araştırmaya katılan gebeliğin üçüncü trimesterinde bulunan katılımcıların evlilik uyum skorları eğitim durumu ile paralel olarak artmaktadır. Lisansüstü eğitim grubunda bulunan altı katılımcının altısının da evlilik doyum skoru 43 olan kesme puanının üzerindedir. Bu da yüzde yüzlük bir uyum verisi vermektedir. Yine en düşük evlilik uyumu ilkökul eğitim düzeyi grubunda bulunan katılımcılardadır. İlkokul eğitim düzeyinde bulunan dört katılımcının üçü kesme puanın altında kalmış ve evlilik doyumunda bu grup %75'lik bir negatif orana ulaşmıştır. Lise eğitim düzeyine sahip grupta bulunan katılımcılarda oran ise hemen hemen yarı yarıyadır. Evlilik doyumunu yüksek olan on yedi lise eğitim düzeyi grubunda olan katılımcı varken, evlilik uyumu düşük olan on altı lise eğitim düzeyi grubunda olan katılımcı vardır. Üniversite eğitim düzeyi grubunda ise yüksek evlilik uyumu ve düşük evlilik uyumu arasındaki fark iki kattan fazladır. Üniversite eğitim düzeyinde evlilik uyumu düşük olan on dört katılımcı varken, evlilik uyumu yüksek olan otuz yedi katılımcı mevcuttur.

Gebeliğin üçüncü trimesterinde bulunan katılımcılarla yapılan çalışmada gelir grubu, evlilik uyumu çalışması da yapılmıştır.

Tablo 12.**Gelir Gruplarına Göre Evlilik Uyumu Skorlarına İlişkin Çapraz Tablo.**

	DüşükEvlilikUyumuSkoru	YüksekEvlilikUyumuSkoru	Toplam
DüşükGelirGrubu	9	2	11
OrtaGelirGrubu	26	50	76
YüksekGelirGrubu	3	10	13
Toplam	38	62	100

Yapılan çalışmada üç gelir grubu oluşturulmuştur. Düşük gelir grubuna dahil olan on bir katılımcının dokuzunun evlilik uyumu skoru düşük düzeyde kalmıştır, iki katılımcının ise evlilik uyumu skoru yüksek olarak bulunmuştur. Orta gelir grubunda bulunan katılımcıların yirmi altısının evlilik uyumu skoru kesme puanın altında kalmışken, elli katılımcı kesme puanını geçmiştir. Yüksek gelir grubunda bulunan on üç katılımcının üçü kesme puanını geçemezken, on katılımcının evlilik uyumu skoru kesme puanını geçmiştir. Tablo 12.'de görüldüğü üzere yüz katılımcının otuz sekizi kesme puanının altında kalmış, katılımcıların altmış ikisi kesme puanını aşmıştır.

TARTIŞMA

Gebelik hem birey hem evlilik hem de toplum için çok önemli bir süreçtir. Gebelik evlilik birliği için temel olmamasına rağmen tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır.

Gebelik döneminde yaşanan üçer aylık süreçler birinci, ikinci ve üçüncü trimester olarak adlandırılır. Trimesterler hem anne hem de bebek için ayrı öneme sahiptirler. Buna rağmen üçüncü trimester yani son üç aylık süreç depresyonun en yoğun hissedildiği süreçtir. Gebelik döneminin sonuna gelinmesi sağlıkla ilgili yaşanan kaygılar, geleceğe ilişkin belirsizlikler, bebeğe dair sorumluluklar gibi birçok sorun daha net bir hal alır. Bu dönemde gebe kadında fiziksel ve ruhsal değişiklikler de en üst düzeye ulaşır. Hareketlerde kısıtlılık, uykusuzluk, vücutta ödem oluşumu, yoğun halsizlik, ani duygu değişimleri, ayak ve bacaklarda şişme gibi annenin günlük yaşantısını olumsuz yönde etkileyen birçok unsur ortaya çıkar.

Tüm bu değişikliklerle beraber evlilik uyumu kötü olan gebelerde gebelik öncesi ve sonrası depresyon daha yoğun olarak ortaya çıkmaktadır (Şahin,2010).

Yapılan çalışma sonucunda gebeliğin son üç ayında bulunan gebelerde evlilik uyumu skoru ve depresyon skoru birbiri ile negatif ilişki içerisinde olduğu belirlenmiştir.

Gerçekleşen çalışmada, gebelik döneminde yaşanan depresyonun, evlilik uyumu ile ilişkisi incelenmiştir. Gebelik döneminde yaşanan depresyon birçok aile için aşılması zor bir durum olarak görülür, fakat yapılan çalışmada göstermektedir ki evlilik uyumunu arttırarak bu süreçte yaşanan sorunları azaltabilecektir. Evlilik uyumunu arttırmaya yönelik çalışmalarda ifade dili, eşlerin birbirini anlaması, hane içi maddi birlik, aile ve eş kavramlarının bireyler açısından anlamı, geçmişten getirilen yaşantılar ve hazır bulunuşluk gibi konular çalışılabilir. Bu kavramların doğru çalışılması ve bu kodların doğru bir şekilde bireyler tarafından işlenmesi gebelik dönemini depresyon düzeyini hissetmeden geçirmeye büyük oranda destek sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkaş, S. (2014). Gebelik döneminde eşler arası uyum (Yüksek Lisans Tezi).Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Boratav, C. (2003).Boratav depresyon tarama ölçeği (bordepta): epidemiyolojik çalışmalar ve birinci basamak sağlık hizmetinde depresyonu tanımaya duyarlı bir ölçek, *Türk Psikiyatri Dergisi*; 14(3), 172-183
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2018). Bazı sosyo-demografik değişkenlere göre evli bireylerin evlilik doyum düzeyleri: bir profil çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*; 17(67), 1027-1042.
- Çelik, M. (2006). Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması(Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kaya, B. ve Kaya, M. (2007).1960'lardan günümüze depresyonun epidemiyolojisi, tarihsel bir bakış.*Klinik Psikiyatri Dergisi*; 10(6),3-10.

Karataylı, S. (2007). Gebelerde trimesterler arası depresyon, anksiyete, diğer ruhsal belirtiler ve yaşam kalitesi düzeyleri(Uzmanlık Tezi). Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi, Konya.

ŞAHİN, E. ve KILIÇARSLAN, S.(2010). Son trimester gebelerin depresyon ve kaygı düzeyleri ile bunları etkileyen etmenler, *Balkan Medical Journal*; (2), 51-58.

